

ประการที่สาม คือความซ้ำซ้อนในอักษรและบาลี อันเป็นการสืบสานธรรมเนียมของพระบ้านหรือพระปัญญาชนในเมือง และให้ความสำคัญกับบาลีสึกษาตามแนวพุทธกระแสหลัก อุตลักษณ์ที่หลากหลายเหล่านี้ นำสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์การต่อรองเพื่อเปิดพื้นที่ทางธรรมแก่ผู้หญิง

ดังนั้น กลยุทธ์การต่อรองแบบพื้นที่ที่สามนี้จึงไม่จำเป็นต้องประกาศตนว่าอยู่ในชั่วตรงข้ามกับมหาเถรสมาคมอย่างโจ่งแจ้ง หากเป็นท่าทีที่กระโดดไปกระโดดมาระหว่างพื้นที่แห่งอำนาจและพื้นที่แห่งการต่อต้าน อาทิ การเข้าไปกราบคารวะพระผู้ใหญ่ก่อนเดินทางไปบวชสามเณรี หรือการมีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับพระป่าที่มีทัศนะบางประการต่างจากสงฆ์กระแสหลัก เป็นต้น

หากเปรียบเทียบเส้นทางสู่พระนิพพานระหว่างรูปแบบชีและสามเณรี ด้านหนึ่งสามเณรีทำให้สถานภาพผู้หญิงทางศาสนาชัดเจนขึ้นมากแต่ความชัดเจนได้กลายเป็นข้อจำกัด เนื่องจากเป็นรูปแบบใหม่ทำให้ต้องมีการต่อรองเพื่อสร้างพื้นที่การเป็นสามเณรีในสังคมไทย ขณะที่บางแง่มุมความคลุมเครือของแม่ชีกลายเป็นข้อได้ประโยชน์สำหรับผู้หญิงเพราะทำให้แม่ชีสามารถใช้ชีวิตทางธรรมได้หลายรูปแบบ อาทิ แม่ชีบางคนเลือกใช้แรงงานของตนเองแลกกับพื้นที่ปฏิบัติธรรมในวัด ขณะที่บางคนอาจเลือกเปิดสำนักของตนเอง โดยเปิดรับเฉพาะนักปฏิบัติผู้หญิง เป็นต้น ดังนั้นบนเส้นทางทางธรรมเดียวกันจึงทำให้นักบวชหญิงมีกลยุทธ์ในการเปิดพื้นที่ที่แตกต่างกันและทำให้เกิดผลในการเปิดพื้นที่ทางธรรมที่แตกต่างกันด้วย

หากพิจารณาการเปิดพื้นที่ในเชิงปริมาณของนักบวชรูปแบบสามเณรีพบว่าภายในสองปีมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักบวช จาก 13 รูป เป็น 26 รูป ถือเป็นคุณูปการอย่างยิ่งต่อผู้หญิงที่ต้องการใช้ชีวิตทางธรรมเพราะกลยุทธ์การต่อรองผ่านท่าทีที่นอบน้อมได้เอื้อต่อการเปิดพื้นที่ให้แก่ผู้หญิงที่ต้องการใช้ชีวิตทางธรรมในฐานะนักบวชที่ชัดเจนได้อย่างรวดเร็วและได้รับแรงเสียดทานจากสังคมน้อย

Thesis Title	Contested Space of Ordained Females: A Case Study of Female Novices in a Meditation Center in Chiang Mai Province
Author	Ms. Lalita Yawangsan
Degree	Master of Arts (Women's Studies)
Thesis Advisor	Dr. Apinya Feuangfusakul

ABSTRACT

This research has two objectives. First, it wants to know how female novice defines herself as a female ordained and the way she interprets her religious life. Secondly, this research wants to specify the cultural components of such identity and see how it is related to certain bargaining strategy. The research also wants to evaluate whether such strategy contributes to broaden the path for women in Theravada Buddhism.

The fact that Thailand has never recognized female ordained officially has resulted in ambiguous position of these women. On the one hand, they are not accepted in social and legal terms. On the other hand, such vacuum perhaps gives chance to these women to find and choose different paths to Dhamma. Various forms of female ordained therefore imply that they can choose several bargaining strategies and several life paths in Dhamma, and each path has its own advantages and disadvantages.

This research chooses to study a case of *samaneris* in a monastery in Chiang Mai and emphasizes on *Dhammadinna* (pseudonym) who leads the monastery. She used to live as *mae chii* for more than 20 years and later chose to get ordained as female novice in Sri Lanka.

The study finds out that the leader of this temple has defined her *samaneri* identity using different cultural components and shifts her identity projections differently according to various groups of audiences in different contexts. Different cultural components of her identity are as follows. First, the strictness in *dhutanga* practices which follows *dhutanga* tradition of the forest monks. Second, the expression of respect to her preceptor and senior monks and also the following of certain northern traditions. Thirdly, the ability in *Pali* and proficiency in *abhidhamma* which corresponds to academic tradition of the town monks and mainstream Buddhism that give importance to *Pali* study. These various aspects of her identity leads to the success in bargaining process of opening the way in *Dhamma* for women.

Therefore, to bargain in the third space does not mean to declare her position clearly against the Elder Council, rather it is to shift back and forth fluidly between the space of power and resistance. For example she always shows respect and deference to senior monks as well as having good relationship with a group of forest monks who have different worldview from the mainstream monks.

If compared the path to Nirvana of *mae Chii* and *samaneri*, on the one hand, *samaneri* makes woman's religious status become much clearer. But on the other

hand, such clarity, in itself, is also a limitation. The new ordained form needs its space to be constructed and needs to bargain differently with several groups. As for *mae chii*, their ambiguous status, from certain viewpoint, becomes advantageous since they can choose several life paths, e.g. some may exchange their labor for being allowed to stay and practice in the temple, whereas some may try to construct female space separately from male space. On the way of *Dhamma*, the female ordained, then, can choose different ordained forms and strategies which results in different ways of opening up *Dhamma* paths.

If considered the success in terms of numbers, the research finds that within two years, the number of *samaneri* at the studied site has increased from 13 to 26 which contributes a lot to women who choose *Dhamma* life. It proves that the bargaining strategies of showing respect and deference to senior monks helps to open space for women in a short period of time and faces less resistance from society.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved